АРХИВНА НАХОДКА • „РИЛСКИ ШЕПОТ“

Една есенна разходка в Чамкория – самоковски ученици на гости на Мара Белчева през 1924 година

Един забравен ученически разказ от страниците на „Рилски шепот“ ни отвежда сред есенните гори на Чамкория и ни среща с една от забележителните български поетеси.

Представете си една късноесенна разходка от Самоков към Чамкория. Мъглата се спуска над планината, боровите гори потъмняват, а под краката шумят медноръждиви листа. Група ученици върви сред тази картина, без да подозира, че най-вълнуващият момент от деня тепърва предстои.

Точно такъв спомен откриваме в страниците на ученическото издание „Рилски шепот“ от декември 1924 година. Разказът е озаглавен „Есенна разходка въ Чамъ-кория“ и е подписан само с инициалите А. К.

Пътят към Чамкория

Разходката е организирана за учениците от музикалния клас на госпожа Димчевска. Авторът разказва, че това била дългоочаквана възможност да прекарат един ден извън града. Групата потегля около 9:30 часа, водена от бай Тодор.

Времето не обещава нищо особено – градът е обвит в лека мъгла, но настроението на младите пътешественици е чудесно. Колкото повече се отдалечават от Самоков, толкова по-гъста става мъглата. Пред тях се издига Рила – величествена, горда и ту забулена, ту откриваща своите склонове.

Авторът описва есенната гора с неподправено възхищение. Боровете изглеждат тъмни и тъжни сред златистите корони на широколистните дървета. А когато мъглата се разкъсва, пред погледа се разкрива пъстрата красота на планината.

По пътя учениците спират, за да се насладят на гледката към дълбоката пропаст и високите рилски върхове. След това продължават към Чамкория.

Неочакваната среща

След пристигането си учениците си почиват, играят и се разхождат. Тогава госпожа Димчевска им предлага нещо, което превръща обикновената екскурзия в незабравимо преживяване – да отидат на гости на госпожа Мара Белчева.

За младите хора това е истинско вълнение. Те познават поезията ѝ, чели са стиховете ѝ и са ги рецитирали пред своето малко общество в общата стая. А сега им предстои да се срещнат лично с поетесата.

В разказа моментът на срещата е описан с особена топлота:

> „Въ този моментъ отъ гората се зададе висока, стройна жена, съ посивѣли коси, красиви и енергични черти на лицето, и голѣми меки очи.“

В ръката си тя държи току-що набран здравец. Усмихва се на гостите, подава букета на госпожа Димчевска и любезно ги кани да влязат.

> „Въ очитѣ ѝ съзрѣхме обичъ и топлъ привѣтъ за всѣка една отъ насъ.“

Десет минути, останали в спомените

Учениците влизат в малката и скромна стаичка на поетесата. В нея има само едно легло, стол и маса с книги. Стените са украсени със свежи борови вейки.

Авторът отбелязва, че прекарват там едва десет минути. Но тези десет минути се оказват достатъчни, за да оставят трайно впечатление у младите гости.

Те са очаровани от гостоприемството и топлината на домакинята. На излизане едва намират смелост да ѝ подадат ръка и да благодарят за гостуването. А най-радостни са от обещанието ѝ, че някой ден ще посети училището, за да им говори.

След няколко снимки групата поема обратно към Самоков. Главите на учениците са пълни с впечатления от посещението при Мара Белчева, а душите им – с тихата печал на гората през късния есенен ден.

Един малък прозорец към миналото

Днес този ученически разказ ни дава възможност да погледнем към Самоков от 1924 година през очите на млад човек. В него няма официални речи, тържествени описания или исторически претенции. Има есенна разходка, приятелство, възхищение от природата и една кратка, но вълнуваща среща с поетеса, чиито стихове учениците вече познават.

Именно в това е стойността на старите ученически издания – те съхраняват не само събитията, но и чувствата, впечатленията и малките човешки истории, които рядко попадат в официалните хроники.

Понякога една страница от стар вестник е достатъчна, за да ни върне цял един ден от миналото.

Из архивите на Общинска библиотека „Паисий Хилендарски“ – Самоков

Източник: „Рилски шепот“ – орган на учащите се при Американските гимназии в Самоков, година IV, декември 1924 г., брой 3 и 4, с. 32. Автор: А. К.

Цитираните откъси са запазени в оригиналния правопис на изданието.